

Використані джерела:

1. The Dold-Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act (HR 4173). – Washington, 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.frbgate.access.gpo.gov/cgi-bin/getdoc.cgi?dbname=111_cong_bills&docid
2. *Науменкова Світлана*. Нові тенденції в монетарній політиці та діяльності центральних банків у посткризовий період / Світлана Науменкова, Світлана Міщенко // Банківська справа. – 2011. – № 5. – С. 12-29.
3. Россия: общество рисков? Материалы теоретической дискуссии. / Мировая экономика и международные отношения. – 2011. – № 10. – С. 84-92.
4. *Ковальчук Н. П.* Макроекономічні ризики: сутність, чинники та шляхи мінімізації / Н. П. Ковальчук // Науковий вісник НПУ ім. М. Драгоманова. Серія № 18. Економіка і право. Вип. 14. – К. : Вид-во НПУ імені М. Драгоманова, 2011. – С. 51-57.

Ковальчук Н. П. Регуляторные принципы минимизации макроэкономических рисков в условиях глобализационных воздействий.

В статье рассматриваются регуляторные механизмы минимизации макроэкономических рисков в глобализационных условиях. Показано как в посткризисный период большинство стран усиливает надзор и контроль за финансовыми рынками в целях предотвращения системных рисков.

Ключевые слова: системный риск, макроэкономический риск, регуляторные механизмы, надзорные органы, закон Додда-Френка.

Kovalchuk N. P. The regulatory principles of the macroeconomics risks' minimization in the globalization impact.

The article is examined the regulatory mechanisms of the macroeconomics risks' minimization in conditions of globalization. We show that in the post-crisis period, most countries strengthen supervision and control of financial markets in order to prevent systems risks.

Keywords: systems risks, macroeconomics' risks, regulatory mechanisms, supervisors, law Dodd-Frank.

Сандугей В. В.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

**РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ
В УМОВАХ ВХОДЖЕННЯ УКРАЇНИ У СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО**

У статті висвітлені сучасні тенденції розвитку українського ринку праці та запропоновано шляхи його регулювання в умовах входження у світове господарство.

Ключові слова: ринок праці, глобалізація, інтеграція, міграційна політика, мобільність, конкурентоспроможність ринку праці.

Входження України до світового господарства у поєднанні із занепадом вітчизняного виробництва, наслідками чого є низький рівень життя населення та рівня заробітної плати у порівнянні з іншими країнами, якісний та кількісний дисбаланс між попитом та пропозицією робочої сили призводить до виникнення низки проблем на вітчизняному ринку праці. Цим зумовлюється необхідність вивчення напрямків регулювання ринку праці в умовах інтеграції України у світове господарство.

У науковій літературі проблемам зайнятості та особливостям функціонування ринку праці в контексті входження країни у світове господарство присвячені публікації таких зарубіжних вчених: М. Алле, Дж. Бхагваті, М. Вишегородцева, Н. Вишневської, Дж. Гелбрейта, А. Грінспена, В. Іноземцева, Н. Ромашевської, Дж. Стігліца, А. Уткіна та ін. Наукові доробки багатьох вітчизняних вчених присвячені обґрунтуванню необхідності комплексного підходу до проблеми регулювання сфери зайнятості в умовах інтеграційних процесів, зокрема: П. Беленького, О. Білоруса, В. Близнюк, Д. Богині, В. Брича, В. Васильченка, О. Волкової, А. Колота, Е. Лібанової, Л. Лісогор, Д. Лук'яненко, О. Малиновської, В. Міненко, В. Новицького, І. Петрової, В. Петюха, С. Пирожкова, О. Позняка, С. Сіденка та ін. Не применшуючи значення наукових досягнень зазначених вчених зауважимо, що розробка шляхів вирішення проблеми підвищення ефективної інтеграції українського ринку праці у світовий не розглядалась комплексно, а мала фрагментарний характер.

Метою статті є вивчення шляхів регулювання ринку праці в умовах інтеграції України у світову економіку.

Інтеграція України у світове господарство зумовлена всепроникаючим характером процесів глобалізації у всі сфери життя суспільства, що характеризується взаємозалежністю економік різних країн, все більшою цілісністю і єдністю країн світу, в основі яких – посилення відкритості національних ринків та поглиблення міжнародного поділу праці.

Ефективне входження національного ринку праці до світового можливе лише за умови його конкурентоспроможності, проте, розвиток українського ринку праці під впливом глобалізаційних процесів обумовлює модифікацію структури ринку праці та виокремлення наступних тенденцій у сфері зайнятості:

- продовження структурних змін в економіці, скорочення зайнятості в сільському господарстві, гірничій і текстильній індустрії, зниження темпів зростання зайнятості у сфері послуг;
- скорочення зайнятості у громадському секторі та зростання її темпів – у приватному, особливо у малому бізнесі;
- зростаючий обсяг неформального сектора зайнятості;
- різкі зміни у професійній структурі робочої сили у зв'язку зі зростанням її кваліфікаційного рівня, підвищенням вимог до комп'ютерної грамотності;
- низький рівень стабільності робочої сили і безпеки праці;
- збільшення обсягів неповної зайнятості, розширення структури і тривалості безробіття;
- зростання еміграції кваліфікованої робочої сили та імміграція низько кваліфікованої робочої сили в Україну .

Разом з тим, основними проявами впливу глобалізації на структуру та розвиток ринку праці ми називаємо такі:

- трудова міграція робочої сили;
- іноземне інвестування в економіку країни;
- створення іноземних компаній на території України;
- участь України в міжнародних організаціях (СОТ);

– інтеграція у європейський освітній простір.

Першочерговим завданням державної політики у напрямку ефективного входження України у світове господарство вважаємо підвищення конкурентоспроможності економіки країни в цілому та забезпечення добробуту населення. Серед пріоритетних напрямів держави у цьому напрямі найбільш важливими, на нашу думку, є такі:

- відродження вітчизняного виробництва;
- перехід до інноваційної моделі розвитку;
- проведення ефективної державної політики щодо скорочення бідності та подолання нерівності;
- проведення виваженої податкової політики, що сприяло б створенню робочих місць, формуванню корпоративної соціальної відповідальності; превалювання соціально орієнтованого інвестування; розвиток інформаційно-комунікативних технологій; виважена міграційна політика.

З метою інтеграції вітчизняного ринку праці у світовий регулювання першого необхідно здійснити у напрямках, що описані нижче.

1. Забезпечення мобільності робочої сили, яке пропонується здійснити шляхом:

А) вдосконалення міграційної політики та міграційного законодавства.

Критерієм є розробка такої політики регулювання міграції як в сфері експорту, так і імпорту робочої сили, що забезпечувало б захист національних інтересів України в умовах входження до світового ринку праці. З цією метою варто використати міжнародний досвід регулювання трудової міграції з урахуванням політики МОП, зокрема:

- реалізація права громадян на свободу переміщення;
- сприяння скороченню безробіття і покращенню ситуації на національних ринках праці, у тому числі придбання освіти за кордоном чи підвищенню кваліфікації, що відповідають поточним і перспективним інтересам держав; запобігання впливу висококваліфікованих кадрів за кордон;
- забезпечення поворотного характеру міграції;
- захист прав і інтересів працюючих мігрантів у країнах перебування; надходження в країну валютних коштів від працюючих мігрантів і сприяння тим самим поліпшенню її фінансово-економічного становища;
- залучення в країну висококваліфікованої іноземної робочої сили.
- розробка механізму статистичного, методичного та інформаційного забезпечення трудової міграції.

Необхідною є розробка Концепції міграційної політики України, схвалення якої Верховною Радою України створить базис для всіх подальших законодавчих змін, інституціональних перетворень та інших заходів забезпечення цієї сфери, у т.ч. інформаційного.

Крім того, вважаємо за необхідне зосередити зусилля державних органів на таких основних напрямках забезпечення міграційної політики:

- запровадити програму добровільного повернення для осіб, які незаконно перебувають на території України, не застосовувати щодо них штрафних санкцій у разі участі в програмі;

– проаналізувати можливість застосування міграційної амністії для іноземців, які перебувають в країні нелегально та пов'язують свою подальшу долю з перебуванням на території України;

– опрацювати візову політику із запровадженням більш жорстких правил в'їзду в країну та додаткової перевірки громадян країн походження нелегальних мігрантів під час видачі віз.

У сфері соціального захисту трудових мігрантів, ми вважаємо за доцільне:

– розроблення механізму обов'язкового соціального страхування українських трудових мігрантів;

– укладення міжнародних та двосторонніх угод з країнами Європейського Союзу щодо запровадження солідарної відповідальності за пенсійне забезпечення громадян України, які працюють у цих країнах;

– розробка механізму здешевлення послуг, які надаються трудовим мігрантам-громадянам України, з переказу зароблених за кордоном коштів в Україну та збільшення банківського відсотку за їх грошові вклади;

– створення системи оподаткування трудових мігрантів-громадян України;

– розробка механізму звільнення від високого мита тих товарів, що привозять трудові мігранти своїм сім'ям до України;

– створення трудовим мігрантам сприятливих умов для інвестування зароблених ними коштів за кордоном у відкриття власної справи та започаткування власного бізнесу, для легального направлення зароблених коштів до науково-освітньої сфери, підвищення професійної кваліфікації тощо;

– розроблення і виконання програми соціальної та професійної адаптації для українських трудових мігрантів, які повертаються на Батьківщину після закінчення строку тимчасового працевлаштування за кордоном, програм підвищення кваліфікації та перекваліфікації, стимулювання самозайнятості та розвитку малого підприємництва;

У сфері політики трудової імміграції в Україну бажано забезпечити:

– залучення обмеженої чисельності трудових мігрантів в Україну, обсяг яких повинен визначатися як різниця між загальною потребою економіки у робочій силі і чисельністю економічно активного населення у розрізі галузей та регіонів;

– розвиток внутрішньої міграції населення в Україні з метою забезпечення збалансованого розвитку регіонів, створення загальнодержавної бази даних про вільні робочі місця (вакантні посади);

– законодавче врегулювання питання залучення трудових мігрантів з країн третього світу (з щорічним коригуванням залежно від розвитку економіки та ринку праці, ефективності заходів щодо заохочення до репатріації етнічних українців та повернення в Україну представників депортованих народів) і визначення категорії іммігрантів, яким надаватиметься пріоритет у разі еміграції в Україну (за країнами походження, етнічними, конфесійними, професійно-кваліфікаційними групами);

– розробка Методичних рекомендацій щодо визначення переліку професій і фахів, необхідних для задоволення потреб України в працівниках - іммігрантах та кваліфікаційних вимог до них;

– укладення двосторонніх угод із сусідніми країнами про координацію заходів

прикордонних служб, спрямованих на боротьбу з транзитом нелегальних мігрантів;

– посилення боротьби з нелегальною трудовою міграцією в Україну (насамперед транзиту через територію України нелегальних мігрантів з країн третього світу).

Б) Підвищення ефективності діяльності інфраструктури ринку праці шляхом:

– створення спеціалізованих бірж праці – для посередництва з наймання українських громадян на роботу за кордоном. Такі біржі брали б на себе функцію підбору робочих місць, укладання контрактів, гарантували б додержання угод стороною, що приймає.

– ліцензування і контроль за діяльністю фірм-вербувальників, значною мірою запобігатимуть загрози нашим громадянам опинитися у безправному становищі за кордоном.

– формування окремого виконавчого органу (Державної міграційної служби) з реалізації державної трудової міграційної політики; здійснення Державною міграційною службою контролю за виїздом трудових мігрантів з України, дотриманням укладених договорів і контрактів між фірмами посередниками та роботодавцями;

– створення міждержавних робочих груп з питань регулювання МТМ з метою підвищення ступеня інформованості сторін щодо умов та особливостей використання праці трудящих-мігрантів з України;

– відкриття у країнах, де працює найбільша частка українських заробітчан, у т.ч. нелегально, Центрів із нагляду за їх умовами зайнятості;

– розвиток інституту ліцензування господарської діяльності з посередництва у працевлаштуванні громадян України за кордоном з метою розширення можливостей їх легального працевлаштування, соціального захисту та запобігання торгівлі людьми;

– посилення контролю за діяльністю організацій-вербувальників вітчизняної робочої сили для роботи за кордоном;

– розширення штату та відповідальності працівників МВС України, які займаються виявленням та припиненням незаконної діяльності, пов'язаної з посередництвом у працевлаштуванні громадян України за кордоном.

В) Підвищення ефективності входження у світовий освітній простір шляхом:

– розробки чітко визначеної широкомасштабної стратегії системної модернізації всієї системи освіти;

– створення системи якості освіти, яка відповідає стандартам ЄС, потребам ринкової економіки та внутрішнього розвитку держави та суспільства;

– створення законодавчо підсилених умов для сприяння працевлаштуванню українських громадян в європейських країнах та міжнародній конкурентоспроможності системи вищої освіти України;

– забезпечення законодавчо підсилених умов задля забезпечення мобільності через усунення перешкод на шляху ефективного використання права на вільне пересування;

– приведення у відповідність до вимог Болонської декларації Закон України “Про вищу освіту” у частині визначення змісту і статусу освітньо-кваліфікаційних рівнів вищої освіти;

– привести до відповідності класифікацію вчених ступенів системи освіти та

Переліку кваліфікацій, які використовуються на ринку праці, в тому числі і Європейському;

– розробити та законодавчо урегулювати процедуру контролю якості та акредитації, а також посилення міжнародної конкурентоспроможності випускників вищої школи України.

Г) Забезпечення умов внутрішньодержавної міграції як альтернативи зовнішній, що може бути реалізовано за допомогою:

– відродження національного виробництва, стимулювання розвитку підприємництва зокрема у реальному секторі економіки, що сприятиме створенню робочих місць;

– формування місткого і привабливого внутрішнього ринку праці, посилення мотивації до легальної зайнятості;

– створення умов для подолання тенденцій виїзду висококваліфікованих фахівців за кордон на низькокваліфіковані роботи шляхом розробки науково-обґрунтованого механізму визначення оплати праці, який би передбачав винагороду в залежності від посади, здібностей, результатів праці, кваліфікації, забезпечував потреби фахівців та скорочував розрив у оплаті праці у порівнянні з розвинутими країнами;

– підвищення рівня заробітної плати, вирівнювання умов життя населення у різних регіонах України формування попиту на робочу силу у трудонадлишкових регіонах країни шляхом створення виробництв, діяльність яких не пов'язана з наявністю природних ресурсів (швейні фабрики тощо.)

– забезпечення можливостей продуктивної зайнятості, прийнятних побутових умов життя, можливості оренди житла, рівного доступу до освіти, інформації, якісного медичного обслуговування мешканцям усіх територій України;

– здійснення заходів щодо розвитку соціальної, транспортної та ринкової інфраструктури в регіонах.

2. Підвищення конкурентоспроможності українського ринку праці

З метою забезпечення ефективної інтеграції у світовий ринок праці, на наш погляд, важливим є не підвищення ефективного функціонування ринку праці “самого по собі”, а формування конкурентоспроможного ринку праці, який у порівнянні з ринками праці інших країн виглядатиме привабливим для вітчизняних працівників (що сприятиме скороченню міграції висококваліфікованої робочої сили) та для іноземної робочої сили (що призведе до припливу висококваліфікованих працівників в Україну).

У зв'язку з цим, з метою підвищення конкурентоспроможності вітчизняного ринку праці, на нашу думку, необхідно забезпечити:

– підвищення конкурентоспроможності робочої сили;

– стимулювання створення нових робочих місць, насамперед у інноваційних видах діяльності;

– забезпечення рівня конкурентної заробітної плати;

– забезпечення конкурентного середовища на ринку праці

– розвиток інфраструктури ринку праці.

3. *Вдосконалення регулювання ринку праці згідно міжнародних норм у соціально-трудовій сфері.*

Для пом'якшення негативних наслідків глобалізації світової економіки в соціально-трудовій сфері 86-а сесія Міжнародної конференції праці у Женеві 18 червня 1998 року прийняла Декларацію МОП про основоположні принципи і права у сфері праці та механізм її реалізації. В документі зазначено чотири основні засади, яких усі держави-члени МОП повинні дотримуватися, а саме: свобода об'єднання та дійсне визнання права на ведення колективних переговорів; усунення усіх форм примусової чи обов'язкової праці; заборона дитячої праці; недопущення дискримінації у сфері праці та зайнятості.

Наведені засади повинні визначати міжнародні стандарти (так звану соціальну статтю) при укладанні торгових угод між державами та транснаціональними корпораціями. Подальше удосконалення трудових відносин на основі важливих міжнародних нормативних актів буде сприяти соціальній стабільності в суспільстві, дотриманню фундаментальних трудових прав і свобод працівників.

Висновки. Отже, ефективне входження українського ринку праці у світовий ускладнюється внутрішніми проблемами та негативним впливами глобалізації на ринок праці. З метою вирішення зазначених проблем пропонується підвищити мобільність робочої сили шляхом вдосконалення міграційної політики та міграційного законодавства; підвищення ефективності діяльності інфраструктури ринку праці; забезпечення ефективного входження України у світовий освітній простір; заміна зовнішньої трудової міграції внутрішньою; формування конкурентоспроможного ринку праці та регулювання його у відповідності з міжнародними нормами.

Використані джерела:

1. *Волкова О. В.* Ринок праці : навч. посібник. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 624 с.
2. Конвенція 97. Конвенція про працівників-мігрантів (переглянута 1949 року) // Конвенції та рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці, 1919–1964 / Міжнародне бюро праці. – Женева, 1999. – Т. 1. – С. 501-529.
3. *Колот А. М.* Соціально-трудова сфера: стан відносин, нові виклики, тенденції розвитку : монографія. – К. : КНЕУ, 2010. – 356 с.
4. *Міненко В. Л.* Державне регулювання ринку праці в умовах глобалізації економіки: теорія та практика: монографія / В. Л. Міненко. – Х. : Вид-во ХарРІНАДУ “Магістр”, 2009. – 204 с.

Сандугей В. В. *Регулирование рынка труда в условиях вступления Украины в мировое хозяйство.*

В статье проанализированы современные тенденции развития украинского рынка труда и предложены пути его регулирования в условиях вхождения в мировое хозяйство

Ключевые слова: *рынок труда, глобализация, интеграция, миграционная политика, мобильность, конкурентоспособность рынка труда.*

Sandugey V. V. *Labour market regulation in Ukraine's entry into the world economy*

The paper analyzes the current trends of development of Ukrainian labor market and the ways of its regulation in terms of entering into the world economy

Keywords: *labor market, globalization, integration, migration politika, mobility, competitive labor market.*